

Bestuursvoorstel

Onderwerp: Voorjaarsrapportage 2023 Nummer: 3842	Agendapunt: 6
---	---------------

DB: Ja 30-05-2023	BPL: Ja 14-06-2023	FAZ: Ja 14-06-2023	VVSW: Ja 14-06-2023	AB: Ja 26-06-2023
-----------------------------	------------------------------	------------------------------	-------------------------------	-----------------------------

Opsteller: Remco Hennipman, (0598) 69 3794 Personeelszaken, Financiën en Bedrijfsvoering	Opdrachtgever: Klaas de Veen	Portefeuillehouder: Jakob Bartelds
--	--	--

Ondersteuning van de afdeling: ☐ Technisch ☐ Juridisch ☐ Financieel ☒ Staf ☐ Communicatie ☐ ICT / Beveiliging
--

Externe betrokkenen:	Reden:

Samenvatting: De voorjaarsrapportage (VJR) 2023 geeft een update van een aantal beleidsmatige ontwikkelingen en geeft de financiële stand van zaken weer. De voorjaarsrapportage sluit met een nadelig resultaat van € 1.299.000,-. Het nadeel bestaat uit € 450.000,- voor de taak watersysteembeheer en € 849.000,- voor de taak zuiveringsbeheer. In de bijlagen I en II worden de voor- en nadelen uitgebreid toegelicht.
--

Duurzaamheidsparagraaf: Nee

Begrotingsaspecten: Nee

AB-voorstel: - kennisnemen van de voorjaarsrapportage 2023; - de 1e begrotingswijziging 2023 vaststellen; - een krediet van € 23.000,- beschikbaar stellen voor het asfalteren van de zeekering.
--

Bijlagen: - Bijlage I: overzicht voor- en nadelen 2023; - Bijlage II: toelichting op overzicht voor- en nadelen 2023; - Bijlage III: eerste begrotingswijziging 2023.

Besluit/opmerkingen bestuur:

Paraaf secretaris-directeur:

Hierbij bieden wij de voorjaarsrapportage 2023 (VJR 2023) aan. De inhoudsopgave van deze voorjaarsrapportage ziet er als volgt uit:

1. Inleiding
2. Beleidsmatige voortgang 2023
3. Verloop financieel beheer, fiscale aangelegenheden, investeringsprogramma en treasury
4. Voorstel
5. Bijlagen:
 - I: Overzicht voor- en nadelen voorjaarsrapportage 2023
 - II: Toelichting op overzicht voor- en nadelen voorjaarsrapportage 2023
 - III: Eerste begrotingswijziging 2023

1. Inleiding

Via de VJR rapporteert het dagelijks bestuur over belangrijke ontwikkelingen die alle facetten van het waterschap raken. Vertrekpunt hierbij is de vastgestelde begroting. De rapportage kan gaan over de uitvoering van het programmaplan en het investeringsprogramma, algemene ontwikkelingen die ons (kunnen gaan) raken en financiële- of fiscale zaken. De rapportage gaat in op uitzonderingen. Als dagelijks bestuur proberen wij de rapportage zo beknopt mogelijk, overzichtelijk en leesbaar te houden.

Als gevolg van de sterk aantrekkende wereldeconomie in de eindfase van Covid-19 is de vraag naar goederen en grondstoffen sterk gestegen. Daardoor is sprake geweest van een oplopende inflatie. De inflatie is begin 2022 als gevolg van de oorlog in Oekraïne opnieuw sterk toegenomen. Met name op de energie- en oliemarkt zijn de prijzen in eerste instantie sterk gestegen. Maar de inflatie heeft zich inmiddels uitgebreid, eerst stegen de voedselprijzen en de prijzen van andere goederen, en nu ook de prijzen van diensten. Ook recent afgesloten cao's laten inmiddels een fors hogere loonstijging zien. Ter bestrijding van de hoge inflatie heeft de Europese Centrale Bank (ECB) inmiddels de rente sterk verhoogd.

In deze voorjaarsrapportage 2023 en in de meerjarenraming 2024-2027 zijn de gevolgen van de hiervoor beschreven ontwikkelingen, naar de huidige inzichten, voor ons waterschap verwerkt. Na de zomerperiode zullen de najaarsrapportage 2023 en begroting 2024 opgesteld worden op basis van de dan beschikbare gegevens.

De begroting 2023 is vastgesteld met een negatief saldo op de baten en lasten van € 3.837.000,-. Dat negatieve saldo is aangevuld tot nul door onttrekkingen aan de algemene reserves van € 2.991.000,- en een onttrekking aan onze bestemmingsreserves van € 846.000,-. De bestemmingsreserves ("afkoopsommen algemeen") gebruiken we om de kosten van het "minder activeren" (niet meer toerekenen van manuren en bouwrente aan projecten) te dekken. De omvang van de afkoopsommen is, inclusief deze onttrekking, € 8,5 miljoen. De totale omvang van de begroting bedraagt € 100 miljoen.

In deze VJR 2023 worden een aantal financiële voor- en nadelen ten opzichte van de begroting verwacht. Per saldo ontstaat een nadelig resultaat van € 1.299.000,-. De voor- en nadelen staan vermeld en worden toegelicht in de bijlagen I en II.

Deze tussenstand is eerder een actualisatie van de begrotingssituatie dan een werkelijk verloop van het jaar. De begroting 2023 is in het najaar van 2022 opgesteld en kan door latere ontwikkelingen in 2022 en begin 2023 niet meer actueel zijn. Vooral de structurele financiële gevolgen van de

jaarrekening 2022 zijn via deze VJR 2023 in de begroting 2023 verwerkt. Bij de najaarsrapportage kunnen wij u uitgebreider informeren over de financiële voortgang van 2023. Gevolgen met een structurele doorwerking zijn ook in de meerjarenraming 2024 – 2027 verwerkt.

2. Beleidsmatige voortgang 2023

a. Inleiding

Zoals elk jaar geven we bij de voorjaarsrapportage een overzicht van beleidsinhoudelijke ontwikkelingen. Onze begroting is daarbij de leidraad. Specifiek de onderdelen: programmaplan, coalitieakkoord en bedrijfsvoering. Deze onderdelen komen in al onze planning en control documenten terug.

De voorjaarsrapportage 2023 en de jaarrekening 2022 worden in dezelfde vergadering van het algemeen bestuur behandeld, die van 26 juni. De uitgebreide beleidsinhoudelijke toelichting in de jaarrekening 2022 is de basis en geeft in algehele zin de stand van zaken en ontwikkelingen goed weer.

In de voorjaarsrapportage 2023 zijn alleen de belangrijke en bestuurlijk relevante afwijkingen / gebeurtenissen opgenomen.

b. Omgevingswet

De invoeringsdatum van de Omgevingswet is definitief vastgesteld op 1 januari 2024, doordat ook de Eerste Kamer dit voorjaar heeft ingestemd met invoering op die datum.

Op 1 Januari 2024 moeten we werken conform de nieuwe wetgeving. Dat betekent naast een andere techniek, het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO), dat onze processen ten aanzien van vergunningverlening gaan veranderen. Er wordt gesproken over van 'Nee, tenzij' naar 'Ja, mits'. Oftewel denken in mogelijkheden in plaats van bezwaren. Dit betekent een andere houding en ander gedrag van onze adviseurs en vergunningverleners. De komende maanden richting inwerkingtreding worden gebruikt om met de betrokken collega's naar het proces te kijken en er zullen opleidingen worden aangeboden zodat we er 1 januari 2024 klaar voor zijn.

Het bestuur wordt in een informerende sessie bijgepraat. Deze staat nu gepland voor september.

De inwoners en bedrijven in ons gebied zullen via verschillende kanalen worden geïnformeerd over de aanstaande veranderingen. Het gaat om landelijke en regionale communicatie campagnes.

c. Coalitieakkoord 2019 – 2023

Inhoudelijk en financieel is de bestuursperiode 2019 – 2023 geëvalueerd in de bestuursvergadering van 15 februari 2023. Graag verwijzen wij u naar deze rapportage.

Financieel gezien zijn de volgende middelen nog beschikbaar:

	Beschikbaar op 1 januari 2023	Besteed / claims	Nog beschikbaar
Duurzaamheidsmaatregelen			
- Investerings	€ 1.724.000,-		€ 1.724.000,-
- Exploitatie	€ 553.000,-	€ 233.000,-	€ 320.000,-
Vergroten zichtbaarheid	€ 62.000,-	€ 62.000,-	€ 0,-
Biodiversiteit	€ 74.000,-	€ 44.000,-	€ 30.000,-
Cultuur historisch erfgoed	€ 79.000,-	€ 26.000,-	€ 53.000,-

In het coalitieakkoord 2023 – 2027 is afgesproken de nog beschikbare middelen uit de voorgaande coalitieperiode 2019 - 2023 voor duurzaamheid, zichtbaarheid, biodiversiteit en cultuur historisch erfgoed de komende jaren hiervoor te blijven inzetten.

d. Programmaplan 2023

We voeren de acties uit het waterbeheerprogramma 2022 – 2027 grotendeels conform de planning uit. In de jaarrekening 2022 hebben wij u recent geïnformeerd over de voortgang via de “programmaverantwoording 2022”. Wij verwijzen u kortheidshalve naar deze rapportage. Daarin hebben wij ook aangegeven welke actiepunten we trager of sneller uitvoeren. Ten opzichte van die voortgangsrapportage hebben zich geen bijzonderheden voorgedaan.

e. Bedrijfsvoeringsparagraaf 2023

Communicatie

De verkiezingen zijn geweest. We kijken terug op een succesvolle campagne. Zowel voor wat betreft de landelijke campagne als onze eigen aanpak. Er was meer aandacht in de media (zowel landelijk als regionaal) dan bij eerdere waterschapsverkiezingen. We hebben laten zien dat er wat te kiezen viel, met onder meer een open dag bij gemaal Rozema, een verkiezingskrant, onze website, MijnStem en een eigen methodiek die partijen uitdaagde tot prioritering. Ook de samenwerking met buurwaterschappen was van toegevoegde waarde. Dit gold in het bijzonder voor de samenwerking met waterschap Noorderzijlvest waarmee we een gezamenlijk concept voor verschillende communicatiemiddelen hebben ontwikkeld en samen influencer TikTokTammo hebben ingezet. Ook is er een projectplan opgesteld voor het opknappen van een van onze hotspots (Nieuwe Statenzijl).

Informatie naar maatschappij en veiligheid

Het Informatie Bedrijfsvoering Plan (IBP) wordt jaarlijks geactualiseerd met nieuwe wettelijke en/of maatschappelijke ontwikkelingen.

Het IBP is recentelijk geactualiseerd, wat heeft geresulteerd in 5 opgaven die in 2023 en 2024 spelen. Dit zijn:

1. *Architectuur*

Het informatielandschap (de architectuur) structureel in beeld hebben en houden is nodig om inzicht te krijgen in de impact van wettelijke ontwikkelingen en bestuurlijke afspraken op de informatiehuishouding en processen.

2. *Moderne werkplek*
De opgave behelst het creëren van een gebruikersvriendelijke, beheersbare en veilige werkplek die faciliteert in hybride werken en digitaal samenwerken. Binnen dat digitaal samenwerken wordt ook invulling gegeven aan de informatiewetten.
3. *BIO en AVG*
Als waterschap en overheidsorganisatie moeten we voldoen aan het basisnormenkader rondom de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) en de privacywet die vastgelegd is in de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).
4. *Omgevingswet*
De Omgevingswet wordt definitief per 1 januari 2024 ingevoerd. Waterschap Hunze en Aa's moet vanaf die datum werken conform de nieuwe wet. Daarbij moet het waterschap voldoen aan een aantal minimale eisen. Om aan deze eisen te voldoen zijn we aan de slag met kennis van de wet, anders werken en het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO).
5. *Procesautomatisering*
Binnen deze opgave kijken we als waterschap naar de geautomatiseerde aansturing van de objecten binnen onze primaire processen. Daarbij zoeken we naar een aanpak voor het gestructureerd en gecontroleerd ophalen en verwerken van data.

Onder de 5 opgaven worden diverse projecten uitgevoerd waar medewerkers uit diverse afdelingen bij samenwerken.

IBP: informatieveiligheid / beveiliging / privacy (BIO/AVG)

Eind 2021 is een externe audit uitgevoerd bij alle waterschappen over informatiebeveiliging (BIO) en privacy (AVG). De scope van die audit was gericht op “opzet en bestaan” van BIO en AVG bepalingen, beginselen, verplichtingen etc.; dus voldoen we aan de verplichtingen. De audit vertaalde zich in een score van gemiddeld 2,3 (op een schaal van 1 – 5). Eind dit jaar is wederom een externe audit gepland. Dan zal behalve naar “opzet en bestaan” ook gekeken worden naar de daadwerkelijke werking van de BIO en AVG; dus doen we ook wat we zeggen.

Onze inzet is er op gericht bij de externe audit eind dit jaar een verbetering in de resultaten te zien. De resultaten (en aanbevelingen) van de eerste audit hebben we gebruikt om ons verbetertraject verder door te zetten. Daarbij wordt veel inspanning van menig organisatie-onderdeel gevraagd. Om een versnellingslag te bewerkstellingen hebben we extra personeel ingezet.

f. verbonden partijen 2023

Ontwikkelingen bij de verbonden partijen, zoals het Noordelijk Belastingkantoor, Het Waterschapshuis en de Nederlandse Waterschapsbank hebben zich niet voorgedaan. Elders zijn in de voorjaarsrapportage (of in de bijlagen) financiële ontwikkelingen toegelicht.

3. Verloop financieel beheer, fiscale aangelegenheden, investeringsprogramma en treasury

Verloop financieel beheer

Inleiding

Het saldo van de voor- en nadelen in deze VJR bedraagt € 1.299.000,- (negatief). Het nadeel bestaat uit € 450.000,- voor de taak watersysteembeheer en € 849.000,- voor de taak zuiveringsbeheer. Voor een toelichting op de onderdelen verwijzen wij u naar de bijlagen I en II. De structurele doorwerking is in de meerjarenraming 2024 – 2027 verwerkt.

Overige ontwikkelingen

Noordelijk Belastingkantoor (NBK)

De door de corona-crisis ontstane achterstanden in de dwanginvordering zijn weggewerkt. Met de gemeente Noorderveld is een dienstverleningsovereenkomst per 1 januari 2023 ingegaan.

Kapitaallasten

In de begroting is voor 2023 rekening gehouden met de kapitaallasten behorende bij een totaal investeringsvolume van € 17 miljoen. Vooralsnog gaan we ervan uit dat dit volume van € 17 miljoen wordt gehaald.

Personeelslasten

In de begroting 2023 is rekening gehouden met een stijging van de salarissen en sociale lasten van 4%. Eind december 2022 is een akkoord bereikt over een nieuwe cao. De cao heeft een looptijd van 1 jaar van 1 januari 2023 tot en met 31 december 2023. Conform deze cao zijn per 1 januari de salarissen verhoogd met 2,5% en € 125,- bruto per maand op basis van een voltijdsdienstverband. Per 1 juli worden de salarissen nogmaals verhoogd met 2,5%. De extra personeelslasten in 2023 bedragen € 819.000,-.

Voorziening baggeren Havenkanaal Assen

In de voorjaarsrapportage 2022 is besloten een voorziening te vormen voor het baggeren van het Havenkanaal in Assen. In 2022 zou hier € 800.000,- aan toegevoegd worden en vervolgens jaarlijks € 200.000,-. In 2026 (het verwachte jaar van baggeren) zou dan de benodigde € 1,6 miljoen beschikbaar zijn.

Op basis van recente metingen is echter gebleken dat de slibaangroei minder is dan verwacht. Dit wordt veroorzaakt door diverse factoren, zoals aanpassingen van installaties op de zuivering en het saneren van overstorten door de gemeente.

Doordat naar verwachting op termijn investeringen plaatsvinden waarmee de slibproductie verder sterk zal worden verminderd, zijn er behoorlijk wat onzekerheden omtrent de toekomstige slibaangroei. Het moment van opnieuw baggeren is onzeker en daardoor komt de beoogde voorziening te vervallen. De geraamde dotatie aan de voorziening baggeren in 2023 van € 200.000,- is derhalve niet meer nodig.

In meerjarenraming 2024-2027 zijn de toekomstige dotaties van € 200.000 per jaar logischerwijs ook geschrapt.

Onvoorziene uitgaven

Het beschikbare budget voor "onvoorzien" is € 118.000,-; € 65.000,- voor de taak watersysteembeheer en € 53.000,- voor de taak zuiveringsbeheer. Er is nog geen beroep gedaan op de post onvoorzien.

Dividend Nederlandse Waterschapsbank (NWB)

In de begroting 2023 is uitgegaan van een dividenduitkering van de NWB over het jaar 2022 van € 45 miljoen. In de algemene vergadering van aandeelhouders van de NWB van april 2023 is besloten een dividend vast te stellen van € 60 miljoen. Dit betekent dat de in de begroting geraamde dividenduitkering van € 1.590.000 miljoen met € 530.000,- kan worden verhoogd.

Reservepositie

Aangevuld met de informatie uit deze VJR ziet onze (algemene) reservepositie er als volgt uit:

	Stand 01.01.2023	Onttrekking (-) toevoeging (+) 2023	Saldo VJR 2023	Stand 31.12.2023	Minimum- Niveau
Watersysteembeheer	12.084.000	- 2.075.000	- 450.000	9.559.000	1.842.000
Zuiveringsbeheer	4.394.000	- 916.000	- 849.000	2.629.000	691.000
Totalen	16.478.000	- 2.991.000	- 1.299.000	12.188.000	2.533.000

In deze opzet gaan we ervan uit dat het saldo van de VJR ook het rekeningresultaat 2023 zal worden. Zoals in de inleiding gesteld is deze VJR eerder een bijstelling van de begrotingscijfers dan een prognose van een rekeningresultaat en is dit resultaat eerder theoretisch. In de meerjarenraming 2024 - 2027 gaan wij verder in op het reservebeleid voor de komende jaren.

Fiscale aangelegenheden

Aanpassing Belastingstelsel waterschappen

De minister van Infrastructuur en Waterstaat heeft het wetsvoorstel intussen naar de Raad van State gestuurd voor advies. Na het advies volgt de behandeling in respectievelijk de Tweede- en Eerste Kamer. Volgens de strakke planning is het nog steeds de bedoeling het nieuwe stelsel in te laten gaan vanaf het belastingjaar 2025.

In de loop van dit jaar zullen wij u verder informeren over de voortgang en ingaan op de door u als algemeen bestuur te maken keuzes.

Investeringsprogramma

Het jaar 2022 stond hoofdzakelijk in het teken van de oorlog in Oekraïne. De gevolgen waren vooral merkbaar met betrekking tot de beschikbaarheid van materialen en/of de langere levertijden en in de grote prijsschommelingen. In 2023 is de markt wel meer stabiel geworden, maar kent met name nog grilligheden in de beschikbaarheid van materialen en capaciteit op de (arbeids)markt. Soms zijn materialen niet leverbaar of kennen hele lange levertijden. Personeelstekorten leiden tot extra doorlooptijden bij onder meer vergunningaanvragen en tot verminderde capaciteit bij aannemers. Hierdoor duren projecten soms langer dan we normaal gewend zijn.

Prognose 2023

Voor dit jaar en de komende jaren zijn veel projecten gepland. Projecten voor het onderhoud en versterking van keringen, voor onderhoud en renovatie van onder andere onze rioolgemalen en herinrichtingsprojecten op diverse plekken in ons beheergebied. De te bereiken doelen en daarmee gepaard gaande hoeveelheid werk wordt afgestemd op de capaciteit en kennis van onze organisatie. Op die manier houden we grip op de projecten en de financiën. Gemiddeld over de afgelopen jaren hebben we een netto investeringsvolume van € 16 á € 17 miljoen gerealiseerd (bruto is dit hoger vanwege subsidies en bijdragen derden).

Om voortgang in het werk te houden en flexibiliteit bij de voorbereiding van werken, wordt een groter planningsvolume aan het begin van het jaar aangehouden. Het daadwerkelijk realisatievolume ligt lager. De haalbaarheid van het planningsvolume is door ons geanalyseerd. In 2023 verwachten we tussen de € 17 en € 18 miljoen te investeren. In de jaarrekening 2022 is in hoofdstuk 3 een uitgebreide uiteenzetting gegeven van de stand van zaken van de lopende investeringen.

Exceptionele prijsstijgingen

In 2022 is door het AB ingestemd met de 'regeling prijsstijgingen' om de exceptionele prijsstijgingen (ten gevolge van de oorlog in Oekraïne) te kunnen betalen. Het AB heeft een verzamelkrediet van € 2,1 miljoen beschikbaar gesteld (d.d. 29 juni 2022). Ondertussen zijn bij diverse projecten door marktpartijen claims ingediend aangaande de sterke prijsstijgingen. Op projectniveau vinden hierover gesprekken plaats en is ook overeenstemming bereikt. Het restantkrediet bedraagt € 1.441.000,-.

Het restantkrediet is als volgt opgebouwd:

Beschikbaar gesteld verzamelkrediet	2.100.000
Claims	
Project Steendam-Tjuchem	- 330.000
Project P-verwijdering RWZI Gieten	- 114.000
Project De Branden	- 62.000
Project Tussenklappenpolder	- 28.000
Project Kadeverbetering Drentsche Aa	- 125.000
<i>Totaal claims</i>	<i>- 659.000</i>
Restantkrediet	1.441.000

De verwachting is dat in de komende maanden nog een aantal claims gehonoreerd zullen worden en er een beroep gedaan wordt op het restantkrediet. Over de verdere uitputting van het verzamelkrediet zal via de voor- en najaar rapportages aan het AB worden gerapporteerd.

Asfaltering zeekering

In de begroting 2022 is een krediet van € 250.000,- beschikbaar gesteld voor asfalteringswerkzaamheden bij de zeesluizen bij Farmsum en bij gemaal Rozema. Bij de zeesluizen bij Farmsum zijn in 2022 asfalteringswerkzaamheden uitgevoerd. In 2023 zal herstel van het beschadigde asfalt van de dijkbekleding voor het gemaal Rozema plaatsvinden. De asfaltbekleding vertoont gaten en is dringend aan herstel toe om verdere beschadiging op de dijkbekleding te voorkomen. Op basis van een offerte blijkt dat vanwege gestegen grondstofprijzen het beschikbare (restant) krediet van € 62.000,- onvoldoende is. Met een extra krediet van € 23.000,- kunnen wij een volledig herstel van de schades in 2023 uitvoeren. Omdat dit het aangaan van een nieuwe overeenkomst betreft valt dit niet onder de 'regeling prijsstijgingen', maar wordt hier afzonderlijk krediet voor aangevraagd. De 'regeling prijsstijgingen' ziet enkel toe op reeds afgesloten overeenkomsten. Voorgesteld wordt derhalve om een extra krediet van € 23.000,- beschikbaar te stellen.

Bestuursvoorstel

Voorstel

- kennisnemen van de voorjaarsrapportage 2023;
- de 1e begrotingswijziging 2023 vaststellen.
- een krediet van € 23.000,- beschikbaar stellen voor het asfalteren van de zeekering.

namens het dagelijks bestuur,

Jelmer Kooistra
plv. secretaris-directeur

Geert-Jan ten Brink
dijkgraaf